

Felcím: Sajtóapostolból apostolutód (22. rész)

Cím: **Nagyon szerettem bérmálni**

Alcím: **Szerdahelyi Csongor beszélgetése Huzsvár László (1931-2016) nyugalmazott nagybecskereki megyéspüspökkel 2012-ben**

– Az egyházmegyék egy-egy kerületének a plébániáit ősi jogszokás szerint esperességek kapcsolják egy kormányzati egységgé. Egyházmegyéje hány esperességből állt?

– Annak a négy esperesi kerületnek a működését hagytam jóvá, amelyeket Jung Tamás kormányzó püspök hozott létre. Az egyes esperességeket új határok meghúzásával kívántam működtetni. Az esperes feladatát a legújabb törvénykönyv kánonjai igen fontosnak tekintik. Az esperest tréfásan a püspök szemének szokták nevezni. A főpásztor nevében végez rendszeres plébániai látogatásokat, és segíti a papok folyamatos képzését. A hívek szemében az esperes a püspöktől is nagyobb úr. Tiszttségéből kifolyólag ugyanis a legtöbb ügyes-bajos dolog megoldása az ő feladata. Megesik, hogy a kevésbé járatos hívek még püspöküket is esperes úrnak szólítják, legalábbis a mi vidékünkön.

Közcím: **16 papszentelés, fél tucat új és felújított templom**

– Főpásztori működése során épültek-e új templomok az egyházmegyében?

– Néhány helyre terveznem kellett új templom építését. Szolgálatba lépésemkor ismeretlen tettesek felgyújtották a fejrtelepi templomot, helyébe újat kértek a hívek. Néhány hívő közösségnek soha nem volt temploma, vagy a meglévő falai megértek a lebontásra, egyet felrobbantottak. Káptalanfalva, Udvarszállás, Temesvajkóc, Györgyháza, Istvánvölgye és Rábé temploma egymást követően felépült. A segélyszervezeti adományok lehetővé tették székesegyházunk belső kövezetének teljes megújítását és világításának korszerűsítését. A székesegyház előcsarnokát nagyméretű mozaikfallyal gazdagítottam, amely Puskás László és neje Nadja mozaikművészek alkotása. Kérésemre kiviteleztek Szent Gellért és Szent Imre mozaikbrázolását is, akik egyházmegyénk védőszentjei. Székesegyházunk egyben Nepomuki Szent Jánosról elnevezett plébániatemplom is. Tietze Jenő plébános, általános helynök, aki évtizedeken át gondos és áldozatos lelkipásztorként vezette a nagybecskereki híveket,

elvégeztette a templomtetőzet teljes felújítását, s ezt megelőzően újra öntette az egyik megrepedt nagy harangot.

– Voltak-e kellő számban fiatalok, akik a papi hivatást választották?

– Térségünk a régmúltban is mindig hivatáshiánnyal küzdött. A német hívek köréből az I. világháborút követően papi hivatások aránylag szép számban voltak, a magyar hívek köréből kevésbé. A németajkú múlt század eleji papok kétnyelvűek voltak, és magyar iskolázottságúak. A Trianon utáni években is voltak jelentkezők, akiket többnyire a diakovári papnevelő intézetbe irányítottak az apostoli kormányzók, de voltak, akik Zágrábban, Ljubljanában, Rómában, Bécsben vagy különböző német városokban tanultak. A II. világháborút követő német hívek ellen elkövetett népirtás megálljt jelentett a magyar papi hivatásokat illetően is. Ennek orvoslására szolgálattevésem elején hangsúlyozottan szorgalmaztam papi hivatásra alkalmas fiatalok begyűjtését. Az aránylag szép számban jelentkezőket, hatvanegynéhány fiatalot a Paulinum kispapnevelő intézetbe küldtem. Közülük főpásztori éveim során 16 volt paulinistát szenteltem pappá. Ők a szegedi és pécsi teológián végeztek.

Közcím: A püspöki élmény

– Úgy gondolom, hogy a papszentelés az egyik legmagasztosabb esemény egy püspök életében.

– A főpásztor számára a papszentelés mindig élményt jelent. Ez a szertartás kifejezi a szentelendők önátadási szándékát. E szándékukat a püspök közvetíti az Örök Főpap, Jézus Krisztus megbízásából. Az egyház arra törekszik, hogy kialakítsa a hivatást érző fiatalok lelkében a hivatásukhoz szükséges alkalmasságot. A jelöltek érettségi után iratkoznak be a hittudományi főiskolákra, amelyek egy-egy szemináriumhoz kapcsolatosan nevelik a leendő papokat. Bánsági térségünkben az utóbbi évtizedek során bekövetkezett lemorzsolódás következtében igen alacsony a papi hivatások száma. A hívő családok sem vállalnak gyermeket, gyermekeket. Az elsorvadó családi élet velejárója a papi hivatások nagy hiánya. Hadd jegyezzem meg, hogy egyházmegyénknek sem szemináriuma, sem hittudományi főiskolája nincs. A szomszédos egyházmegyék főpásztorait kérem meg, hogy vendégül fogadják egyházmegyénk papjelöltjeit, és tegyék lehetővé tanulmányaik végzését. A közelmúltban bekövetkezett politikai rendszerváltozások nem akadályozzák egyházmegyénk papi hivatásra jelentkezőinek az olyan határon túli, szomszédos egyházmegyébe küldését, ahol anyanyelvükön nyernek hittudományi és igehirdetési képesítést. Két évtizedes püspöki

szolgálatom mindössze tizenöt papszenteléssel örvendeztetett meg, s egy állandó szerpapot, vagyis diakónust szenteltem. Papszenteléskor átéltem, mit jelent a lelki atyaság, Szent Pál szavaival: *Ego vos genui*, vagyis Én nemzetelek titeket. Nincs szebb érzés, mint amikor a papszentelési szertartás végén a felszentelő püspök átölelheti újonnan szentelt papját, és békecsókot válthat vele.

– Mikor kisfiú volt, a bérmáló püspök látványa ragadta meg képzeletét, és döntött úgy, hogy püspök lesz vagy kocsis. A bérmálás szentségének kiszolgáltatása olyan feladat, amely a püspöknek van fenntartva.

– Egész főpásztori működésem során nagyon szerettem bérmálni, talán úgy is mondhatnám: ebből éltem. Mindig arra törekedtem bérmáló püspökként, hogy ezeken az ünnepi alkalmakon Isten népének családi hangulatot ajándékozzak. Olyan kis falvakba is ellátogattam, ahol mindössze két–három fiatal bérmálhattam. Számukra a püspököt látni nagy megtiszteltetést jelentett. Az apró szórvány helyeken különösen hálásak voltak a hívek a körükben bérmáló főpásztornak. Voltam olyan helyeken, ahol korábban még soha sem volt bérmálás. „Püspökünk eljött közénk, akiket a kutya sem ugat meg, velünk senki sem törődik” – mondogatták könnyes szemmel. Minden bérmálás alkalmat nyújtott oly jellegű katekézisére is, amely felébresztette a hívekben a közösségi összetartozás érzését. Bérmálási szentbeszédemből soha nem maradt ki az édes anyanyelvünk gondolköre. Őrizzük nyelvünket, nyelvünk megőríz minket, és ennek az ereje a hitünk iránti hűségre nevel – tanítottam őket. A gyermekként játékosan bérmálónak most alkalma nyílt a Szentlélek kiáradó szeretetére bízni a sok tekintetben árvaságot elviselő híveinket. Kicsi egyházmegyében legfeljebb ezer–ezerkétszázan bérmálkoztak egy-egy évben. Ez az adat mindent megmagyaráz. Bérmálási szentbeszédeimben mindig felhívtam a fiatalok figyelmét az úgynevezett állapotbeli kötelességekre is, egyfajta házassági előkészítőt fogalmaztam meg a számukra. A bérmálkozásukat követő évtizedben már a párválasztás foglalkoztatja majd őket. Kihangsúlyoztam ezért a szentségi házasság kegyelmi értékét. Egyben figyelmeztettem a vegyes házasságok megannyi rejtett veszélyére: kaput nyitnak a nemzeti önazonosság ellaposodására, vallási téren pedig a seszínűsége. A papi és a szerzetesi hivatás felismerésének fontosságát szintén mindig kihangsúlyoztam. Ha szívük ajtaján Jézus kopogtat, bátran nyissanak ajtót számára. Kértem őket, hogy ne féljenek egészen odaajándékozni magukat Jézusnak.

Közcím: Jugoszlávia széteséséhez igazodnunk kellett

– **Mire az egyházi közigazgatással kapcsolatos feladatokat új főpásztorként végbevitte, akkorra összeomlott a Tito-féle Jugoszlávia.**

– Egyházmegyénken belüli változást az új helyzet ugyan nem kívánt, de országos viszonylatban a helyi egyháznak igazodnia kellett hozzá. Jelzi ezt a püspöki konferenciánk nevének többszöri változása. Kezdetben Jugoszláv Püspöki Konferencia voltunk. Horvátország, Szlovénia és Bosznia leválása után az ottani püspökök megalakították saját testületeiket. A maradék részek sem maradtak egyazon államalakulat határain belül, de a Szentszék mégis bizonyos értelemben egyben tartja Szerbia, Makedónia, Montenegró és Koszovó püspökségeit nemzetközi konferencia elnevezéssel. A belgrádi érsek, aki a konferencia elnöke és a szláv püspökök azt akarták, hogy ez a testület Cirill és Metód nevét viselje. Péntes János szabadkai püspök és magam is arra hivatkoztunk, hogy a konferenciához tartozó katolikus hívek nagy többsége magyar. Kapisztrán Szent Jánosnak, a nándorfehérvári csata félhold feletti győzelme emlékére a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett Nemzetközi Püspöki Konferencia elnevezést szorgalmaztuk. A Szentszék állítólagos válasza elképesztő volt: a Kapisztrán név az egyház ökumenikus törekvései miatt nem fogadható el.

Közcím: II. János Pál pápa alaposan ismerte helyzetünket

– **Kérem, hogy elevenítse fel II. János Pál pápával való találkozását.**

– Négy alkalommal beszélgettem az *ad limina* látogatások során a Szentatyával egyházmegyénket érintő kérdésekről. Helyzetünk alapos ismeretéről tanúskodó kérdéseit és érdeklődését irányunkban megilletődötten tapasztaltam. Reggelenként együtt misézett velünk, püspökökkel, melyen kísérőink is részt vettek kápolnájában. Ezt követően minden alkalommal kedvesen kikísért bennünket. Egyik alkalommal az őt ért kellemetlenség miatt, (jobb vállperece eltört) gipszpajzsban nyújtotta felénk jobbját. Rómába utazásom előtt édesanyám megcsókolt, s arra kért, hogy nevében anyai csókjával illessem a Szentatya sérült vállát. Éltem az alkalommal, és távozóban üdvözlétét is átadtam. Örömmel mondott köszönetet, és ezüst rózsafüzért nyomott a kezembe: adja át édesanyjának. Az *ad limina* alkalmából a pápát látogató püspökök felkeresik az Örök Város négy nagy bazilikáját, és látogatást tesznek a dikasztériumok, a szentszéki főhivatalok vezető tisztségviselőinél, hogy beszámoljanak püspökségük egy-egy feladatkörének helyzetéről. E látogatásokat a főhivatalokban együtt végzik a főpásztorok. A római utunkat megelőzően hatvan–hetven oldalas terjedelemben kérdőív alapján minden püspöknek előzetes beszámolót kellett benyújtania. Így a hivatalok kellő értesültséggel rendelkeztek megbeszélésünk során. Szabad

délutánokon a Szent Péter-bazilika megannyi látnivalóját csodáltuk, vagy egyházi kellékeket árusító üzleteket kerestünk fel.

– **Az ön lelkipásztori és főpásztori élete a bizonyíték arra, hogy valóban igaz a már idézett mondás: Tud az Isten görbe vonalakkal is egyenesen írni. Vagyis a legnehezebb körülmények között is mindig lehet a magunk elé kitűzött célokért tenni.**

– Ez így van. Mondok egy példát. Nem hiába dolgozott és imádkozott papságunk a Paulinummal kapcsolatos nyelvi dilemmáink megoldásáért. Az, ami oly sok feszültséget váltott ki az évek során, részben megoldást nyert, méghozzá igen szerencsésen. A paulinisták gimnáziumi tanulmányaikon eredménnyel elsajátíthatják a horvát irodalmi nyelvet, magyarországi főiskolákon vendégeskedésük során pedig a magyar kultúrában is megerősödhetnek. Szerencsés gyakorlattá vált, hogy a Szabadkai és a Nagybecskereki Egyházmegyéék főiskoláit anyanyelvük országába küldjük a teológiára. Shakespeare vígjátékának címe jut az eszembe: *Sok hűhó semmiért*, ha visszagondolok a számos esztendeig tartó Egyházon belüli magyar–horvát torzsalkodásra. Immár a magyar pap, hála a magyarországi lehetőségeknek, irodalmi magyar nyelvismerettel, a horvát pap irodalmi horvát nyelvismerettel hirdetheti a Délvidéken az evangéliumot. A hozzánk hazatérő újmisések társadalompolitikai szinten is értelmiségiekként állják meg a helyüket a plébániai szolgálatban. Marad a feladat: imádságunkkal és áldozatosságunkkal kiesdeni az Örök Főpaptól kellő számú papi hivatást.

(Vége)

Kiemelés/Keretes a cikk alá:

Köszönet mindazoknak, akik munkájukkal elősegítették cikksorozatunk teljessé tételét. Nem fontossági, hanem abc sorrendben ők: Dražen Skenderović ft., Fábíán Attila, Fábíán Norbert, Halász Brigitta, Harmath Károly ofm, Kovács Szöszill, Krisztovác Róbert, Miskolczi József, Petar Kopilović, Stausz Edína, Szabó Károly, Szerdahelyi Csongor, Tornai Erzsébet.

T. J.

Képaláírás:

H_1_22resz

vagy, ha színes oldalra megy, akkor:

H_2_22resz

Amikor meleg van, akkor a püspöknek is neki kell vetkőznie: Temerin, Illés nap, 2007. július 20.

H_3_22resz:

vagy színesben:

H_4_22resz

A papokkal csak vidáman, pláne a fehér asztalnál. Balról jobbra: Utasi Jenő, Huzsvár László, Franjo Lulić, Péter Antal, Palatinus István

H_5_22resz

VAGY színesben:

H_6_22resz

Az evilági felettessel is jóban kell lenni: Stanislav Hočevar érsekkel.